10e JAARGANG. № 143.

OOSTPOST

SOERABAYASCHE COURANT.

Prijs der Inteekening.

Voor Soerabaya. ¼ jaar.................. f 18.—
„ Java buitenb. „ do.................. „ 20.—
„ Europa „ do.................. „ 25.—

De **Oostpost** verschijnt dagelijks met uitzondering van den ZONDAG.

ZATURDAG 21 JUNIJ 1862.

Prijs der Advertentiën.

De prijs der ADVERTENTIEN is f 1.— voor elke TIEN WOORDEN; behalve het zegel.
Advertentien met groote letters betalen dubbeld.
Iedere herhaling na de twee eerste plaatsingen wordt betaald met de helft van het bedrag der advertentie.
Voor doorloopende annonces kunnen schikkingen worden getroffen.

Bij deze Courant behoort een Bijvoegsel.

VERTREK DER LANDMAIL.

In de maand Junij den 23sten.

ADVERTENTIEN.

Wordt bekend gemaakt, dat op **Zaturdag den 28 dezer** des morgens ten 10 ure, ten bureele van den Resident van Soerabaija eene

UITBESTEDING

zal worden gehouden voor den overvoer van HOUTWERKEN van SAMARANG, BOENGA en SOERABAYA naar PANGOOL, KOETJOOR en PATJITAN.

De voorwaarden liggen voor belanghebbenden ter inzage ten bureele voornoemd.

SOERABAYA, Namens DEN RESIDENT,
den 19 Junij 1862. *De Secretaris*
(886) **WEGENER.**

VEILING van doorgekapt Kopergeld

De Resident van Soerabaija maakt bekend, dat op ZATURDAG den 12den JULIJ 1862 bij s'lands pakhuizen te Soerabaija, in het openbaar zul len worden verkocht 400.000 AMSTERDAMSCHE PONDEN DOORGEKAPT KOPERGELD, waarvan een monster bij gemelde pakhuizen ter bezigtiging ligt.

De verkoop zal geschieden, op de voorwaarden, bedoeld in de *Javasche Courant* van den 17 dezer No. 40.

Soerabaija, Namens den Resident,
23 Mei 1862 *De Assistent-Resident,*
(757) W. HAPPÉ.

Wordt bekend gemaakt dat van af Zaturdag den 28sten dezer tot en met Maandag den 14den Julij a. s. in deze residentie geene POSTPAARDEN aan reizigers kunnen worden verstrekt.

SOERABAYA, Namens den Resident,
14 *Junij* 1862 *De Assistent Resident,*
(855) **W. HAPPÉ.**

VENDU DEPARTEMENT.

VERKOOPING.

Op Maandag den 23sten Junij 1862.

Bij de heeren HAYE & VAN MARLE, aan de Kalimaas van een schip en inventaris bij executie, en

Daarna in het erf van SECH AWAL, te kampoong Baroe van eene partij houtwerken van SECH ABDUL KADIR BIN ACHMAT, wegens vertrek.

Op Dingsdag den 24sten Junij 1862.

Bij den heer C. F. DAMWIJK, te Bedjagalan van meubelaire goederen.

Op Woensdag den 25sten Junij 1862.

Bij den heer D. D. BOECKHOLTZ, in de chineesche kamp van diverse goederen.

Op Donderdag den 26sten Junij 1862.

Bij den Luitenant BLOK, aan de weg naar Grissee van meubelaire goederen en

Daarna in het Etablissement van de heeren HILL BROEKMAN & CO, aan de Kalimaas van 88 stuks Paarden aangebragt van het Eiland Sandelhout.

Op Vrijdag den 27sten Junij 1862.

Bij SCHOLTEN & CO, in de stad van diverse goederen.

Op Zaturdag den 28sten Junij 1862.

In het Entrepot te Kalimaas van Machineriën, Provisien, meubelen bij executie. (877)

GEBOORTEN.

Bevallen van eenen ZOON vrouwe J. W. GEVERS, *Lans.*

BLITAR (Kedirie), 16 Junij 1862. (888)

STERFGEVALEN.

Heden gewerd mij de treurige tijding, dat op den 18den April jl. op den Huize Klein Stadwijk onder Voorschoten is overleden mijn dierbare oom, de WelEdel zeer geleerde Heer **P. de Raadt, Phil. Theor. Mag. Litt. Hum. Doctor,** Ridder der orde van den Ned. Leeuw enz. in den ouderdom van 66 jaren, diep betreurd door mij en door allen, die den overledene gekend hebben.

SOERABAYA, G. DE RAADT.
21 Junij 1862. (897)

EXECUTORIALE VERKOOP.

Op Maandag den drie en twintigsten Junij 1800 twee en zestig,

des morgens ten half negen ure zal door tusschenkomst van het vendu-departement te Soerabaya in het vendu-locaa van de firma

HAYE & VAN MARLE,

aan de Kaliemaas alhier worden verkocht: het Engelsche barkschip

LAUNCESTON,

met INVENTARIS, ladende circa 340 lasten, liggende te Soerabaija, SCHIPPER en EIGENAAR, WILLEM HENRIJ HAIJES.

Executant: PIETER JACOB LODEWIJK BASTIAAN BATENBURG, Scheepshandelaar, wonende te Batavia, ten deze domicilie stellende ten kantore van zijnen procureur Meester MELCHIOR VAN DEN HEUVELL, te Soerabaija. Geexecuteerde: voornoemde W. H. HAIJES.

De Executie geschiedt krachtens eene in Executorialen vorm uitgegeven grosse van een vonnis van den Raad van Justitie te Soerabaija dd. 2 April 1862.

Bedrag der Schuld f 4625.29.

Eerste inzet f 500.

De Procureur van den Executant:
(889) M. VAN DEN HEUVELL.

Op Maandag den 23sten Junij 1862,

des morgens ten 9 ure, zal door de bevoegde authoriteit te *Sidho-Ardjo* publiek worden verkocht:

Een **erf** ter inhoudsvlakte van 1054 □ Ned. ellen en 84 □ palmen, behoud met een **steenen** met **pannen gedekt huis**, verdeeld in twee appartementen, gelegen in de chin. kamp te *Sidho-Ardjo*, district Djengollo No. II, bij de verponding geregistreerd onder No. 1319, behoorende aan de chinezen LIM ING GAN en LIM ING SIOE.

Geschiedende deze verkoop ingevolge de onherroepelijke volmagt vervat in eene acte van obligatie met hypotheek den 21sten Junij 1858 onder No. 42 verleden ten overstaan van Regter commissaris uit den Raad van Justitie te Soerabaija verleden. (872)

Ingevolge bovenstaande annonce brengen de ondergeteekenden ter kennis van belanghebbenden dat op MAANDAG den 23sten JUNIJ a. s. in hun vendulocaal aan de *Kaliemaas* aan de meestbiedenden zal verkocht worden het Engelsch BARKSCHIP *Launceston*, gekoperd en kopervast, hecht en sterk gebouwd en korteling belangrijke reparatiën ondergaan hebbende met deszelfs Masten, Stengen, Raas, staand Want, Anker en Kettingen, zoozals hetzelve is liggende alhier ter reede bewesten de mond der rivier.

DAARNA:

de zoo goed als nieuwe INVENRATIS, bestaande uit: waarloos Want, Zeilen, waarvan velen nieuw, Sloepen, Ankers, Kettingen, Touwwerk, Blokken, Lantaarns, enz. enz.
(891) HAYE & VAN MARLE.

Nantie harie 23 darie ini boelan harie Senen, di djoewal die dalem roema lelang dari siappa njang bertanda ini satoe kapal bark njang bernama *Launceston* dengen dia poenja tiang tiang, proean, dool, labrang, djankar, rante, dengen lain lain, begimana sakarang ada labooh die laboean *Soerabaija*, sabela Barrat dari kalie, sa-abisnja itoe nantie djoewal dia poenja laijar laijar, banjak njang missie baroe, talie talie, proean dengen dool mordika, Schuitje, Longboot, Blok, dengen Lantera.
(892) **HAYE & VAN MARLE.**

VENDUTIE

tegen 2% vendu-salaris.

Op Donderdag den 26sten Junij,

in de pakhuizen van

HILL BROEKMAN & CO,

aan de Kaliemaas van

88 stuks PAARDEN,

pas aangebragt van Sandelhout per brik *Rachmanie.* (881)

Op Vrijdag 27 dezer,

des voormiddags ten *Elf* ure zullen ten kantore van den Agent van de factorij der Nederlandsche Handel Maatschappij alhier bij inschrijving worden verkocht:

62 pakken, wegende circa 13500 Amst. ponden TABAK, OOGST 1861/2, hoofdmerk **Modjopait.**

De voorwaarden van inschrijving liggen ter inzage ten kantore van den Agent voornoemd. (852)

Op den 28sten Junij aanstaande

zal te Soerabaija krachtens regterlijke magtiging en volgens plaatselijk gebruik worden verkocht: **de lading MACHINERIEN uit de gerenommeerde fabriek van**

H. O. ROBINSON & CO,

TE

London,

liggende in entrepot.

Van daar aangebragt per het Nederlandsch Brikschip **Rhijnvis Feith,** kapitein A. F. LAMMERTS, bestaande uit:

1 STOOMMACHINE van 12 PAARDENKRACHT, met TUBULAIRE KETEL.
2 OLIEMOLENS.
HYDRAULISCHE PERS met POMPEN (compleet).
3 IJZEREN vlotten en diverse gereedschapnen voor de opzetting.

verders:

33340 HOUTEN SIRAPPEN met de noodige HOUT-WERKEN.
48000 METSELSTEENEN, KOOPMANSCHAPPEN, BALKEN, PROVISIEN, nieuwe MEUBELEN, enz. enz. enz.

Inlichtingen te bekomen ten kantore van de firma SCHIMMELPENNINCK & Co, en van den procureur KOOIMAN, in de Chineesche kamp te Soerabaija. (841)

Verkoop van eene Suiker Fabrijk

In het begin van de maand *Julij aanstaande* zal te **Samarang**, dag en plaats nader te bepalen, onder nadere goedkeuring van het Gouvernement bij inschrijving worden verkocht, de SUIKERFABRIEK **Klaling** met het daarbij behoorende Gouvernements Contract, groot 350 bouws gelegen in de residentie Japara, district Tengelles.

Nadere informatien te bekomen bij den heer

C. S. A. THURKOW te *Klaling*, bij de heeren DORREPAAL & CO te *Samarang* en bij

BATAVIA, TIEDEMAN & VAN KERCHEM.
28 *Mei* 1862. (804)

OP EEN NADER TE BEPALEN DAG,

in de maand Junij of Julij a. s.,

zal ten kantore van de ondergeteekenden bij inschrijving worden verkocht de gunstig bekende particuliere TABAKS ONDERNEMING **Pirang** ook wel genaamd **Temaijang** gelegen in het district Temaijang, afdeeling Bodjonegoro, Residentie Rembang, hebbende schuurruimte voor ongeveer 400.000 Amsterdamsche ponden tabak en zulks met de complete inventaris, droogschuren, woonhuizen en al hetgeen tot die Onderneming kan gerekend worden te behooren.

Voldoende inlichtingen zijn te bekomen bij den Administrateur der Onderneming den Heer H. W. ZEIJLER, de Heeren WILSON & Co, Batavia en de ondergeteekenden, bij wie de voorwaarden waarop bedoelde verkoop zal plaats hebben in tijds ter visie zullen liggen.

HILL BROEKMAN & CO.

Soerabaija, 29 Mei 1862. (789)

VERTREK VAN STOOMSCHEPEN.

Het stoomschip Prins van Oranje

Kapt. van der Veen,

vertrekt naar **Samarang, Batavia** en **Singapore**

op Zondag den 22sten Junij.

Adres bij

(869) W. CORES DE VRIES.

De Stoomboot Kraton,

vertrekt naar

BRANTA en SUMANAP

25 Junij.

Adres bij

(795) **W. CORES DE VRIES.**

Een ELEGANT Amerikaansch HANDWAGENTJE,

Verder verkrijgbaar:

Alle soorten EMITATIELEËR.

GARNITUREN voor hoofdstellen, en

RIJTUIGEN, MEUBELDAMAST, GLASRUITEN enz. enz.

(884) bij **A. F. KESSLER & CO.**

DE BOEK-, COURANT- EN HANDELS-DRUKKERIJ

van de ondergeteekenden met derzelver uitgebreide inventaris cum annexis.

Dagelijks te bezigtigen en informatien te bekomen bij

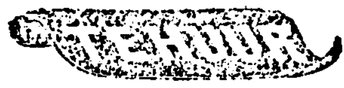
(800) **LE ROY & CO.**

Blaauwzure Kali en Potasch.

Krambangan.

(894) WED. PLASMAN.

Een groot lokaal

geschikt tot berging van Wagens.

Adres

(895) W. BOERMEESTER.

PHOTOGRAPHIE.

PORTRAITEN

Op **glas** van *f* 3— *f* 6— *f* 10.

Op **verlakt leder** van *f* 5.— *f* 8— *f* 12.—

Op **papier** per douzijn *f* 18.—*f* 30. —*f* 60.—

Portraiten op visite kaarten per 100 stuks *f* 100.—

STEREOSCOPE PLATEN

Op **glas** *f* 10.—

Op **verlakt leder** *f* 12.—

Op **papier** per douzijn *f* 60.—

Voor gebouwen of landschappen zeer billijke voorwaarden.

De betaling geschiedt bij de bestelling.

M. H. HALWIJN.E

Heeren Straat

(744) *achter het stadhuis.*

ETABLISSEMENT GROEDO.

Ondergeteekenden hebben de eer kennis te geven, dat, hunne

HOUTSTOOMZAAGMOLEN

thans in volle werking zijnde, bestellingen op gezaagde **houtwerken** binnen weinige dagen kunnen geeffectuëerd worden.

De prijzen zullen, naar gelang der dimensiën der bestelde **houtwerken**, ten billijkste berekend worden.

Alleen DROOGE en GAVE HOUTWERKEN worden afgeleverd.

(715) **ZANTHUIS & CO.**

De Inschrijvingsbilletten voor de verkoop der particuliere TABAKS-ONDERNEMING TEMAIJANG, ook genaamd PIRANG, werkende in de Adsistent Residentie BODJONEGORO, Residentie REMBANG, zullen worden geopend op Zaturdag den 5den Julij a. s. des namiddags 2 uur ten kantore van

HILL BROEKMAN & CO.

SOERABAYA, 19 *Junij* 1862. (893)

De kommissie voor het beheer der begraafplaatsen van lijken van Europeanen en daarmede gelijkstaande personen alhier, vestigt de aandacht van belanghebbenden op art. 16 van het reglement op het beheer der begraafplaatsen (Staatsblad) 1852 **No. 72)** luidende in substantie, als volgt:

Art. 16. „De huurgraven worden afgestaan voor den tijd „van tien jaren, doch hebben de huurders of derzelver bloed-„verwanten het regt om, na ommekomst van 10 jaren, de-„zelfde gehuurde grafruimte, op nieuw voor een gelijk tijdvak „in te huren, tegen betaling van de helft van den vroeger betaalden huurschat.

Huurders, die van boven omschrevene bevoegdheid wenschen gebruik te maken, worden derhalve uitgenoodigd, om na ommekomst van den vastgestelden termijn, de hen in huur afgestane grafruimte weder in te huren, waartoe zij zich kunnen vervoegen bij

De Kommissie voor het beheer der begraafplaatsen,

Namens dezelve

Soerabaija, *Het Lid tevens Secretaris en thesaurier*

21 Junij 1862' *bij voornoemd Kommissie,*

(896) **J. C. BOTTER.**

De Heer L. J. SMEETS Jr. is van af den 22sten *April* 1862 mijn generale gemagtigde.

SOERABAYA, L. J. SMEETS Sr.

17 *Junij* 1862. [875]

Machineriën.

Fawcett, Preston & Co.,

Phoenix Foundry, Liverpool.

De ondergeteekende Agenten van bovengenoemde Heeren, zijn bereid bestellingen aan te nemen op

Suiker,- Koffij- en Rijstpelmolens,

CENTRIFUGES, STOOM-MACHINES,

zoowel voor **Fabrieken** als voor **Schepen,**

Arak-Distilleer-Toestellen,

IJZEREN SCHEPEN en PRAAUWEN,

Zaagmachines, Tabakspersen, Pompmachines,

STOOMKETELS

en alle soorten van

Machineriën.

Zij bieden te koop aan:

1. Een **Suikerriet-Molen** met Cylinders van 54 Engelsche dm. lang en 28 Engelsche dm. diameter. met compleet waterwerk.
2. Een idem idem.
3. Een **Suikerriet-Molen** met Cylinders van 54 Engelsche dm. lang en 26 Engelsche dm. diameter met complect waterwerk.
4. Een idem idem.
5. Een **Horizontaal Stoom-Suikermolen** van, 16 p. Kr. met Cylinders van 54 Engelsche dm. lang en 26 Engelsche dm. diameter en Ketel van 20 Engelsche voet lang en 5 Engelsche voet diameter.
6. Een **Horizontaal Stoom-Suikermolen** 12 p. Kr. met Cylinders van 54 Engelsche dm. lang en 24 Engelsche dm. diameter en Ketel van 16 Engelsche voet lang en 4 voet 6 dm. diameter.
7. Een **Verticale-Centrifuge** van 48 dm. diameter voorzien van Stoommachine en Ketel compleet.
8. Een idem idem.
9. Een **Verticale Suikermolen** met Cylinders van 48 Engelsche dm. lang en 24 Engelsche dm. diameter, voorzien van Stoommachine en Ketel compleet.
10. Een **Hydraulische Oliepers** compleet.
11. Een **Stel Zaagmachines** geschikt om Balken van 18 Engelsche dm. ☐ te zagen, voorzien van Verticale Stoommachine en Ketel compleet.
12. **Gerimpeld IJzer** voor Daken.
13. **Suikerpannen** in alle gewone afmetingen.

Voor bijzonderheden vervoege men zich tot den heer S. YOUNGE, Ingenieur te *Soerabaya* dan wel tot

MORGAN, MELBOURN & CO.

(761) *Batavia.*

POLITOER

Per dozijn kruikjes *f* 15.—

a Contant

(162) **bij LE ROY & CO.**

VAN AF HEDEN VERKRIJGBAAR

ad *f* 2,50 per exemplaar

te *Batavia* bij de Heeren G. KOLFF & Co en H. M. VAN DORP.

„ *Samarang* „ „ „ DE GROOT KOLFF & Co.

„ *Soerabaya* bij de ondergeteekenden

La deuxième partie

DE

LA SITUATION

industrielle et manufacturière

DU

SUCRE

à l'île de Java

PAR

A. MONTCLAR,

brévété

par octroi d'importation

du

Gouvernement Indo Neerlandais.

Men wordt beleefd verzocht het montant per *franco* brief te zenden aan

LE ROY & CO.

(481)

LOGE DE VRIENDSCHAP

IN HET O∴ VAN SOERABAYA.

Installatie van het nieuwe bestuur.

Receptie in den Leerlingsgraad, en

Viering van het St. Jansfeest.

Op Zaturdag den 21sten Junij 1862.

Des avonds ten 7 ure precies begin der werkzaamheden.

Alle daartoe geregtigden worden uitgenoodigd dezelve bij te wonen.

Namens den Regd. Meester

De Secretaris

(879) MAC LENNAN.

W. SCHEERENS,

kapper, barbier en haarsnijder

Kaliesossok No. 2. (769)

De toko van Mevr. KOOSE,

is van heden af geopend

voorzien van:

puike BOTER	à CONTANT	*f*	12.—
„ Z. M. KAAS	„ „	„	6.—
„ HARING	„ „ per vat	„	2.—

(890)

IN COMMISSIE ONTVANGEN

en per stel en per stuk verkrijgbaar

Prachtige Schilderij lijsten

van onderstaande afmetingen in Rijnlandsche duimen.

30 × 26	27½ × 21
23 × 19	21 × 16
17 × 14	16 × 12
13 × 10	

ALSMEDE:

Medaillonlijstjes

voor PHOTOGRAPHIE PORTRETTEN en GROEPEN van 7½ tot 9½ lengte

en

6 tot 8 breedte.

Alle opgenoemde maten zijn binnenwerks.

(791) **LE ROY & CO.**

Ontvangen

Puike TAFELROZIJNEN, AMANDELEN, KRENTEN MACARONI en VERMICELLI.

VANILLE en PETIT POIS.

Puike HAMMEN, BOTER, ROLPENS.

SAUCIJSEN, PEKEL- en ROOKWORST, Fijne LIKEUREN, van FOCKING en de BONT en LEIJTEN.

VALKER en BEIJERSCH BIER.

(882) **bij C. H. GRIMM.**

PAS ONTVANGEN

bij J. J. UTZMANN.

PIANO FABRIKANT

achter het komediegebouw.

EEN FAKTUUR STOFFEN VOOR MEUBELEN

WAARONDER:

Prachtige GEBROCHEERDE ZIJDE in onderscheidene kleuren. (887)

NEDERLANDSCH INDIË.

Soerabaya den 21sten Junij 1862.

Telegram.

JAVASCHE COURANT

van den 21sten Junij 1862.

ONTHEVEN:

Eervol, op verzoek uit zijne betrekking, onder toekenning van wachtgeld, de kommies, tevens griffier bij den landraad te Sidho-Ardjo W. A. H. Grauss.

BENOEMD:

Tot kommies, tevens Griffier bij den landraad te Sidho-Ardjo J. Galliard.

ONTSLAGEN:

Eervol op verzoek, met behoud van regt op pensioen, de Majoor der Infanterie C. A. Schuak.

BENOEMD:

Tot adjoints bij den generalen staf, de kapitein der artillerie W. B. Scheij, en de tweede luitenant der infanterie W. F. van Vugt.

Tot kapitein der artillerie, de eerste luitenant J. J. de Rochemont.

Tot eerste luitenants der artillerie, de tweede luitenants J. Koper en A. Hijnekamp.

OVERGEPLAATST:

Bij het 13de bataillon infanterie, de majoor P. G. A. Anemaet, en

Bij het 3de bataillon infanterie, de majoor L. F. Donleben.

GESTELD OP NONACTIVITEIT:

De eerste luitenant der infanterie J. W. Filet.

Per telegram hebben wij berigt ontvangen, dat zijne Excellentie den Gouverneur-Generaal en gevolg, gisteren tegen 6 ure 's namiddags te Djocjakarta is aangekomen

Opgave van de politie

Omtrent personen wier passen voor aankomst of vertrek zijn geviseerd geworden.

21 Junij.

voor Aankomst.

W. F. C. van der Pal, van Pamakas an. G. F. Janssen, van Madura.

voor Vertrek.

J. D. Douw van der Krap, naar Bezoekie. J. P. J. van Bosstraeten, naar Nederland. D. Mac Lean, naar Soerakarta. G. F. Janssen, naar Madura. B. C. Brugman, naar Samarang J. C. Schagtel, naar Toeban. C. A. van Sprew, naar Modjokerto.

ALGEMEEN OVERZIGT

van den specialen correspondent van den Oostpost

BINNENLAND.

'S GRAVENHAGE, 9 Mei.

Helaas, ik moet aanvangen met de vermelding van een zwaren ramp die een nijver gedeelte van het vaderland getroffen heeft: De stad Enschedé, een der parelen van het nijvere Twenthe, *is zoo goed als geheel afgebrand!*

Woensdag den 7 dezer is de brand uitgebarsten; gisteren heeft hij doorgewoed en niets was in staat de woede der vlammen, door een hevigen wind begunstigd en aangewakkerd, te stuiten. De oorzaak is niet bekend, maar de deelneming is algemeen; zie hier een particulier schrijven dat, voor zoo ver dit nu reeds mogelijk is, eenige bijzonderheden mededeelt.

Woensdag avond verspreidde zich het gerucht dat er te Enschedé een hevige brand was uitgebarsten. Dat gerucht werdt helaas bevestigd, en alles — wanneer althans het ons medegedeelde niet overdreven is — doet vermoeden dat de brand zoo verschrikkelijk is geweest als men er in ons vaderland nog zelden een heeft beleefd.

Gisteren middag ten half twaalf ure werd de brand het eerst ontdekt, aan de oostzijde der stad, in de Gulanenstraat, in eene kleine woning. De hevige wind, die telkens van rigting veranderde en steeds in kracht toenam, verspreidde den brand spoedig en naar alle kanten. De vlammen werden met zulk eene kracht in de nabijgelegen straten door den wind voortgejaagd, dat zelfs de brandspuiten, die spoedig in werking waren, niet langer konden bediend worden, en de brandweer zich moest redden, zou zij niet zelve in het vuur omkomen. Verscheidene brandspuiten werden door de vlammen vernield. Intusschen nam de brand steeds toe, te meer daar er aan geen blusschen bijna te denken viel, vooral ook uit gebrek aan water — alle grachten waren bijkans droog.

Een ooggetuige, die de stad dezen nacht verliet, verhaalt dat het vuur met zulk eene verschrikkelijke kracht heeft voortgewoed, dat toen reeds 14 fabrieken in de asch waren gelegd, terwijl vier kerken, het stadhuis, het postkantoor en verder een enorm getal huizen eene prooi der vlammen waren geworden. Dat in die omstandigheden weinig of niets gered kon worden, is bijna onnoodig te zeggen. Hoewel het gerucht loopt dat eene vrouw met twee kinderen in de vlammen zijn omgekomen, is dit nog niet bevestigd, en men heeft nog de hoop dat althans geene menschenlevens bij die ramp te betreuren zij. Van de nabijgelegen gemeenten was de brandweer ook opgekomen en die der gemeente Hengelo had de voldoening eene fabriek—de groote katoenspinnerij,—die ook reeds door het vuur was aangetast, te redden. Het schouwspel, dat de brandende stad dezen nacht opleverde, was vreeselijk. Over een afstand van een kwartier zag men slechts ééne vuurmassa. Algemeen verzekerde men dan ook dat nagenoeg de *geheele* stad is afgebrand.

Hoe groot de ramp is kan blijken uit de volgende opgave: De nijvere stad telde een groot aantal fabrieken, o. a. 4 stoomspinnerijen, 11 calicotsweverijen, 1 stoomververij en drukkerij, 1 damast- en pellenfabriek, 2 ververijen, 1 ijzergieterij 1 gasfabriek, 1 boekdrukkerij. Hoewel de bevolking slechts 4420 inwoners gezegd wordt te bedragen, moet men hierbij berekenen dat de voorsteden nog ruim 4000 inwoners tellen, die, als onder de gemeente Lonneker behoorende, onder eerstgenoemd cijfer niet begrepen zijn, doch alwaar eene massa werklieden wonen, die in de nu afgebrande stad hun brood verdienden. Die opgave zegt genoeg: er is daar hooge nood. Duizenden zijn van hun brood verstoken of van huisvesting en alles beroofd. Daar is hulp noodig. Gelderland, dat zoo dikwerf ondervond hoe men elders wedijverde om te lenigen, als men hier in nood was, moet nu ook toonen dat het dit waardeert en wie spoedig geeft, geeft dubbel. Wij verklaren ons weder bereid, alles in ontvangst te nemen, en aan het gemeentebestuur op te zenden wat men voor de ongelukkigen wil bestemmen, het zij geld, levensmiddelen of kleederen.

Een telegram, die na het schrijven van het bovenstaande ontvangen, luidt als volgt:

„Geheel Enschedé is één puinhoop, er bleef niets staan dan de fabriek van den Heer van Heek en nog eene tweede fabriek."

Zie hier nog eenige bijzonderheden.

De *N. Rott. Ct.* meldt heden:

De oorzaak en gevolgen van deze ramp worden uiteenloopend opgegeven. De omstandigheid dat het postkantoor eene prooi der vlammen is geworden, verhinderde natuurlijk den gewonen loop der postgemeenschap en is mede oorzaak, dat men in het onzekere bleef, terwijl de personen, waarmede men zich per telegraaf trachtte in verbinding te stellen, niet te vinden waren.

Volgens de *Staats-Courant* nam de brand spoedig zoodanig in hevigheid toe, dat alle bluschmiddelen te kort schoten. Naar de voorloopige per telegraaf ontvangen berigten, is het grootste gedeelte der stad met zeven stoomfabrieken en al de kerken in de asch gelegd. De commissaris des konings in Overijssel had zich onverwijld derwaarts begeven.

Naar luid van berigten door het *Handelsblad* uit Zwolle ontvangen, is de gansche stad Enschedé in de asch gelegd.

Een ander berigt luidt als volgt: „de stad Enschedé is nagenoeg geheel afgebrand. Vier kerken en het stadhuis zijn mede vernield; van de 15 fabrieken is er ééne buiten de stad gelegen, overgebleven. Ook moeten er menschen bij zijn omgekomen. Ten gevolge der droogte en het gebrek aan water, is er aan geen blusschen te denken geweest."

Een brief uit Enschedé in hetzelfde blad medegedeeld, bevat de volgende iets minder onguustige bijzonderheden: „De fabrieken van de heeren A. Jannink, Jannink en ter Kule, de Enschedésche spinnerij, nog een paar andere en eenige huizen aan den Gronauschen weg zijn gespaard gebleven." In strijd met andere berigten wordt voorts in dien brief gemeld, dat de fabriek van de heeren van Heek & Co. insgelijks is blijven staan. Bij het afzenden van den brief heerschte er een verschrikkelijk gebrek aan brood en er waren eenige voorloopige maatregelen genomen om in den eersten nood te voorzien.

De minister Thorbecke, die gisteren in de kamer tegenwoordig, onderscheidene telegraphische depêches ontving en ook herhaaldelijk aan Z. M. den Koning, die juist sedert Woensdag avond te Parijs is, per telegraaf van den omvang van den ramp kennis gaf, is gisteren middag onmiddellijk naar de plaats van het onheil afgereisd en wordt Zondag of Maandag terug verwacht.

Het is verschrikkelijk. Nog weinige dagen geleden was Enschedé even als geheel Twenthe in feestgewaad en bloemensier gedoscht tijdens 's Konings bezoek aldaar en thans ligt alles in een puinhoop. Bij deze treurige tijding raakt veel op den achtergrond, wat anders meer breedvoerige melding eischte, zoo als b. v. de voortgezette reis des Konings in de fabriekdistricten van Overijssel, waar geen dorp of gehucht dat de Koning passeerde achterbleef in ondubbelzinnige blijken van liefde en trouw. De dagbladen zijn deswege opgevuld met de geringste bijzonderheden. Zoo vermeld ik ook slechts met een enkel woord de schitterende ontvangst eerst van H. M. de Koningin, daarna van den Koning aan het Hof van Frankrijks Keizer, waar alles wordt aangewend om het verblijf der hooge gasten zoo aangenaam mogelijk te maken. Al wat adel en kunst voortreffelijks opleveren brengen hare schatting aan het Koninklijk paar, wier huisvesting alles overtreft wat pracht en smaak kunnen opleveren en wier verblijf eene aaneenschakeling is van hetgeen het Parijssche Hof en de Parijssche groote wereld aan vermaak en kunstgenot kunnen opleveren. Gewis zal de tijding van het onheil te Enschedé het genoegen temperen en men vermoedt dat de Koning zijn verblijf stellig zal verkorten.

Intusschen heeft men deze reis in verband willen brengen met huwelijks-plannen van den prins van Oranje met eene jonge, schoone dochter van prins Murat. Een buitenlandsch blad heeft daarover het eerst gesproken. De oppositie bladen hier hebben dat bloote gerucht op allerlei wijzen geexploiteerd en gecommentarieerd. De vroome Utrechtenaars hebben zich zelfs niet ontzien om op dat bloote gerucht eene petitie aan den koning te rigten waarbij zij zeggen met schrik vernomen te hebben dat er *alom* (dat wil zeggen in de bladen die dit Ministerie vijandig zijn) sprake is van deze verbindtenis en waarin zij verzoeken dat de koning die ramp van zijn Huis en volk zal afwenden. Verder kan de onbeschaamdheid wel niet gaan om op een courantengerucht zoodanig adres aan den koning in te dienen. Intusschen had men de gemoederen zoodanig weten op te winden dat de *Staats-Courant* eindelijk verklaarde dat de reis van H. H. M. M. naar Parijs *geen ander doel* had dan het brengen van een bezoek aan den keizer en de keizerin der Franschen. Wat nu onze binnenlandsche politiek betreft, daaromtrent valt het volgende mede te deelen.

1°. dat de oppositie *hier* gretig gebruik heeft gemaakt van het onzuustig oordeel dat de Indische pers zoo mild over den heer Uhlenbeck heeft geveld. Dat was koren op haar molen. Men verzweeg den lof door diezelfde pers eenparig aan den heer Loudon toegezwaaid, om alleen de blaam ten aanzien van zijn opvolger breed uit te meten en te vergrooten. Ongelukkig ging dat zamen met de onhandige inkleeding van het besluit nopens de Delftsche akademie (dat na echter hersteld is), zoodat de Minister van koloniën dagelijks het voorwerp was van de aanvallen der reactionairen die alleen droomen van een bestuur van den heer Rochussen of Mijer, al komen zij daar niet rond voor uit. Maar het ligt in hunne gansche houding. Zij bewierrookten Rochussen toen deze zich aan de reactie had aangesloten en verguisden na diens val, zoowel Cornets de Groot als Loudon. Thans is Uhlenbeck aan de beurt. Wat zal het baten? Zij vergeten dat een ander dan een liberaal Minister van koloniën niet meer mogelijk is. Hadde Duijmaer van Twist niet volstandig geweigerd (men zegt om redenen van gezondheid de portefeuille te aanvaarden, de oppositie partij ware totaal geslagen geweest; want diens kunde en redenaarstalenten had zij zeker niet kunnen aanranden, zij kon hem, even als Louden, lasteren maar zonder uitwerking bij het denkend publiek, anders dan die der verontwaardiging. Inmiddels zal de tijd moeten leeren wat de heer Uhlenbeck levert. Zijne beginselen zijn homogeen met dit kabinet; daaraan valt niet te twijfelen en ik verneem dat zijn wetsontwerp tot regeling der uitgifte van cultuurondernemingen reeds gereed is en van belangrijken aard zal zijn.

2°. Ten andere valt mede te deelen dat de heeren van Goltstein en Wintgens hunne interpellatiën aan de Regering hebben gerigt, de eerste wegens de *corming* en de *rigting* van het nieuwe kabinet, de tweede over het bekende besluit betrekkelijk de Delftsche akademie in verband tot het radicaal van O. I. ambtenaar. Zie hier in korte woorden eene schets van den loop van beide interpellatiën op den 1 en 2 Mei waarvan de oppositie zich gouden bergen beloofde om het gehaatte ministerie Thorbecke zoo mogelijk te verzwakken.

De eerste interpellatie, die van den heer *van Goltstein* heeft stof gegeven eenerzijds tot variatie van alle oppositieartikelen in den laatsten tijd *geleverd*, maar getooid in den parlementairen vorm van interpellatie, en dus ontdaan van al het hatelijke en personele, dat even gemeen is aan hetgeen die oppositie in last heeft te vervullen, als vreemd aan een afgevaardigde als den heer *van Goltstein.* Zijn doel was rekenschap te vragen, zoowel over de vorming als de rigting van dit kabinet, en hij is tot bereiking daarvan in velerlei bijzonderheden getreden.

Kortelijk zij vermeld:

a. dat de heer *Thorbecke* vooreerst zijne verwondering betuigde over de aanmerkingen van den interpellant over het contraseign, daar juist hetzelfde had plaats gehad bij de formatie van het ministerie van 1855 waarvan de heer *van Goltstein* deel uitmaakte en welk ministerie, op de destijds gerezen bezwaren der rekenkamer, zegevierend had geantwoord: afgescheiden daarvan verklaarde de minister de zaak zelve, hetgeen tegenspraak bleef ondervinden van de zijde des heeren *de Brauw.*

b. De lange tijd die verloopen was eer het ministerie geheel was zamengesteld, werd gaaf toegegeven, maar aan den anderen kant gewezen op de omstandigheid, dat men zich niet zoo zeer gewendhad tot hen, die gaarne eene ministeriele betrekking aanvaardden, in welk geval men zeer zeker spoediger had kunnen slagen, en ook daarop dat het veel gemakkelijker is een kabinet uit verschillende bestanddeelen bijeen te brengen dan een *homogeen* ministerie zamen te stellen.

c. En wat de rigting van dat kabinet betrof, bij wien kon zij beter bekend zijn dan bij den afgevaardigde uit Amersfoort, die haar van 1849 af met onvergelijkelijke standvastigheid had bestreden? Hoe kon bij den heer *van Goltstein* twijfel omtrent de rigting van het door den *Min. van Binnenl. Zaken* zamengestelde bewind bestaan? Ja, zeide die spr., ik houd niet van een gouvernement van beginselen, maar wel van een *gouvernement de circonstance.* Welnu, was het antwoord, waarom dan onderzoek naar en debat over beginselen? Wachten wij dan in uw zin die omstandigheden af. Bovendien, bespiegelingen over abstracte beginselen moeten zich volgens den minister vereinden met de *daad.* Dan is er vruchtbaarheid. Wij beiden, zeide hij, zijn op een leeftijd dat wij haast hebben, dat wij nog moeten trachten iets *tot stand te brengen.* Laat ons dan niet den weg der abstracte theoriën bewandelen. Er moet gehandeld worden.

De heer *van Goltstein* heeft die rede vrij goed opgevat, althans hij zag toenadering. Er heerschte hier echter in zekeren zin misverstand. Niet dat toenadering niet het einde kan zijn, maar de heer *van Goltstein* meende verstaan te hebben dat de minister het *eens* was geweest met de wenschelijkheid van een *gouvernement de circonstance.* Hij zag echter voorbij dat de heer *Thorbecke* gesproken en geantwoord had in de hypothese van den interpellant. Zoo gij zegt dat een *ministère de circonstance* 't toonbeeld is van hetgeen voor dit land gevorderd wordt, waarom vraagt gij dan naar beginselen? Zoo bij u de tijdsomstandigheden 't karakter van een kabinet moeten uitdrukken, waarom dan den tijd niet afgewacht dat onze maatregelen zullen aangeboden worden?

Ook heeft de Minister geantwoord aan den heer Elout, aan wien is toegezegd de meest mogelijke openlegging van beginselen bij de respectievelijk in te dienen *ontwerpen*, omdat algemeene uiteenzetting en opgevolgde nieuwe verklaring dubbel werk en belemmering van grondig overleg zou zijn. Wat de heer *Elout* op eenmaal hebben wil en waar hij regt op heeft, wenscht de minister ook ordeshalve te verdeelen over de verschillende onderwerpen, waartoe het regtstreeks betrekking heeft.

Zoo ook heeft de Minister een aantal vragen van den heer van Goltstein over koloniale politiek *nu* bij *deze* interpellatie afgewezen om de natuurlijke reden dat bij de discussie over de wet tot nadere regeling van het koloniale batig slot (dat reeds in de sectiën is onderzocht) de eigenaardige gelegenheid daar is om over alle mogelijke koloniale onderwerpen met de Regering van gedachte te wisselen. Daarop volgde de interpellatie van den heer Wintgens en deze heeft, gelijk ik in mijn vorigen voorspelde, aanleiding gegeven om de ware bedoelingen van het anders duistere besluit van 12 Maart jl. nopens de Delftsche akademie, voor goed aan de vertegenwoordiging te doen kennen.

De zin is: — en eene daarmede overeenkomstige dispositie aan de inzenders van bezwaarschriften, ligt gereed; —

de zin is: geene verandering hoegenaamd voor de ingeschrevenen; behoud van dezelfde aanspraken, niet op *benoeming*, maar op *benoembaarheid*; geene verkorting van regtmatige uitzigten of verwachtingen; maar ook geene kunstmatige aankweeking ten koste van 's lands financien en van de Indische dienst zelve.

In verband hiermede heeft de Minister op magtiging des konings de volgende dispositie genomen, op adressen ter zake van het besluit van 12 Maart jl., aan Z. M. ingediend, en het berigt aan den directeur der akademie en de studenten aldaar. Zij luiden als volgt:

's Gravenhage, 30 April 1862.

„Ter zake van het koninklijk besluit van 12 Maart jl., no. 43, tot het daarin genoemde einde, aan u Weled. Gestr. medegedeeld bij mijnen brief van den 14den daaraanvolgende, lit. Apr., no. 13, zijn in eenige aan den koning en aan mij ingediende requesten bezwaren aangedrongen, welke zijn onderzocht niet alleen uit het oogpunt van strenge regtvaardigheid, maar ook uit dat van welwillendheid jegens de jongelingschap der Delftsche akademie.

„De uitkomst van dat onderzoek heeft geleid tot het, met 's konings magtiging uitreiken aan de requestranten eener beschikking, van welke het dispositief luidt: dat zij, of degenen voor wie zij zich adresseerden, na het verkrijgen van een diploma van het aan de koninklijke akademie te Delft afgelegde eindexamen voor ambtenaar van de 1ste of 2de klasse voor de burgerlijke dienst in Nederl. Indie, evenens benoembaar zijn, als vóór het besluit van 12 Maart 1862, no. 43;

„dat de directeur der koninklijke akademie te Delft is aangeschreven om van hen, die laatstelijk als kandidaat-ambtenaren werden voorgedragen, niet te vorderen de jaarlijksche storting van ƒ 200, bevolen bij het koninklijk besluit van 20 October 1842, no. 55;

„maar dat het onderzoek der bezwaren in hunne requesten aangedrongen, niet heeft geleid tot het erkennen der regtmatigheid van het verzoek tot intrekking of schorsing der uitvoering van 's konings besluit van 12 Maart 1862, no. 43.

„Ofschoon dien ten gevolge blijft gehandhaafd hetgeen in mijnen brief van 14 Maart ll. voorkomt omtrent het afnemen der eindexamina, opdat de regering bekend zij met de mate der kundigheden waarvan blijk is gegeven, kan U zich, overeenkomstig de milde bedoelingen der regering, evenwel ook als gemagtigd beschouwen, om aan de kandidaat-ambtenaren en aan hen aan wie die titel niet is kunnen worden verleend op uwe voordragen van 31 Januarij, 5 Februarij en 7 Maart ll., no. 65, 66 en 81, te kennen te geven, dat zij, bij het verkrijgen van een diploma van het afgelegde eind-examen voor ambtenaar van de 1ste of 2de klasse voor de burgerlijke dienst in Nederlandsch-Indie, evenens benoemd zullen worden als vóór het besluit van 12 Maart 1862 no. 43.

„Overigens wordt van U Weled. Gestr. alsnu te gemoet gezien eene aanvraag om fondsen, tot uitvoering, voor zooveel het departement van kolonien aangaat, van de in de tweede plaats aan de requestranten gedane mededeeling.

„Mogten er zijn, die de storting voor den loopenden cursus gedaan hebben, dan gelieve U Weled. Gestr. de van hen ontvangen gelden aan dezen terug te betalen.

De minister van Kolonien.
(get.) G. H. UHLENBECK."

Het spreekt van zelf dat na dergelijke verklaring door den Minister in de zitting medegedeeld, alle plannen om den Minister te treffen verijdeld werden, zoodat het voorstel van den heer Wintgens, om het besluit afte keuren werd verworpen met 57 tegen 8 stemmen en een van den heer de Brauw om toch nog het besluit te wijzigen met 40 tegen 25. Hiermede zijn voorloopig de politieke schermutselingen afgeloopen zij komen zeker terug bij de spoedig aanstaande beraadslaging over begrootingen van Binnen- en Buitenlandsche zaken, waarvoor reeds verslagen der sectiën zijn uitgebragt, die met zeldzamen spoed bereids door de Regering beantwoord zijn, zoodat de discussie in de volgende week is tegemoet te zien. Vooral bij het Hoofdstuk Buitenlandsche zaken zullen velerlei quaestiën ter sprake komen als daar zijn o. a. de wenschelijkheid der algeheele opheffing van tollen en scheepvaartregten op den Rijn; de afkoop van den Scheldetol; het verdrag betrekkelijk de Maas-kwestie; het nieuw handel- en scheepvaart-verdrag met Frankrijk. Evenens zijn ophelderingen gevraagd betrekkelijk de aanzuivering der Luxemburgsche schuld, de aanzuivering der Japannesche schuld, de handelsbetrekkingen met het Chinesche Rijk, de onderhandelingen door het Indische Bestuur met den Vorst van Siam gevoerd, de werking der wet omtrent de tucht op de koopvaardijschepen, onderhandelingen met Noord-Amerika nopens eene nieuwe en mildere regeling van het zeeregt in oorlogstijd en de kwestie der toelating van Amerikaansche oorlogsbodems in de havens van Nederland en zijne koloniën. Ook werd bijzonder mededeeling gevraagd van hetgeen de Regering voor heeft met het West-Indisch eskader en van onze inter-nationale verhouding tusschen Nederland en het Venezuelaansch Gemeenebest. Ten slotte moet nog vermeld worden de ernstige wensch van onderscheidene leden, dat de Ned. Regering zich aansluite bij de Mogendheden, die pogingen in het werk stellen, om de vervolgingen te voorkomen, welke thans wegens het geloof in Spanje plaats vinden.

Eindelijk is voor de koloniën van veel gewigt het mede deze week verschenen voorloopig verslag nopens het batig slot waarop ik straks reeds wees. Men heeft vragen op vragen gestapeld: De liberalen zien dit gaarne want zij hebben steeds hetzelfde gedaan omdat dit behoort tot den constitutionelen regeringsvorm. Ook nopens Indie moet licht en waarheid en klaarheid heerschen. Maar is het niet aardig dat de partij die in 1859 ook bij een ontwerp nopens het batig slot, brochures liet schrijven tegen de inmenging der kamer op koloniaal gebied, dat zij van zelve van dat middel gretig gebruik maakt dat zij gisteren nog vóór den val van het behoud, ongrondwettig, gevaarlijk, omverwerpend achtte? Een van beiden: óf zij *loog* toen uit partijzucht tegen hetgeen van liberale zijde kwam; óf zij *verzaakt* nu haar conservatief standpunt nopens koloniaal regeringsbeleid, uit partijzucht tegen een liberaal bewind. Het stuk zelf is zóó uitgebreid dat ik hier alleen van elk hoofdpunt slechts korte trekken kan aanstippen. De mail editien geven het zeer zeker in zijn geheel

Nadere regeling van het gebruik van het koloniaal batig slot van 1859.

§ 1. Bij de overweging van het ontwerp zijn, als naar gewoonte, een aantal punten tot het koloniaal beheer betrekkelijk ter sprake gebragt, en heeft het niet aan deswege gedane vragen ontbroken. Naar aanleiding daarvan waren in vier der afdeelingen leden, die in het tegenwoordig verslag van de uitkomsten dier overweging den wensch op den voorgrond wenschten te zien gesteld, dat de regering haar antwoord op dat verslag zoo spoedig mogt indienen, dat de beraadslaging over de wet zelve binnen den kortst mogelijken tijd, en wel nog in den loop dezer maand, mogt kunnen volgen. Daardoor zouden de kamer en de natie, nog vóór de aanstaande verkiezingen van volksvertegenwoordigers, in de gelegenheid worden gesteld om de rigting, door het nieuwe kabinet ten aanzien van het koloniaal beheer te volgen, met eenige kennis van zaken te beoordeelen, en zou voldaan worden aan den wensch van dit kabinet zelf, hetwelk bij monde van den minister van binnenlandsche zaken verklaard heeft, gaarne de gemeenschap met het parlement te willen openen en er naar te haken om zich op het terrein van publiek overleg te bewegen. Andere leden, ofschoon geenszins tegen eene algemeene beraadslaging over de koloniale staatkunde opziende, meenden dat men niet, *tot onbescheidenheid toe*, op eene bespoedigde beantwoording van het tegenwoordig verslag moest aandringen. Naar mate de gestelde of te stellen vragen belangrijker waren, moest aan den nieuwen minister van kolonien meer tijd worden gelaten om die niet dan na gezetten overweging te beantwoorden. Overijling scheen hier te minder gepast, omdat dan toch geheel het regeringsbeleid niet in de koloniale staatkunde geconcentreerd was en die staatkunde niet alles beheerschte.

§ 2 In de rede des ministers van binnenlandsche zaken van 24 April ll., kwam de aankondiging voor, dat binnen eenige weken het ontwerp van wet tot regeling van het *beheer en de verantwoording der koloniale geldmiddelen* bij de kamer zou worden ingediend. Men hoopt en vertrouwt, dat thans eene ernstige poging zal worden beproefd om aan den eisch van art. 60 der Grondwet te voldoen.

§ 3. Eenige leden meenden op nieuw het verlangen naar overlegging van eene voortgezette opgave van ontvangsten en uitgaven tot het tegenwoordig tijdstip, te moeten uiten. Te meer was dit noodzakelijk, omdat uit de onlangs aan de kamer medegedeelde Indische begrooting voor 1860 gebleken is, dat over dat jaar de uitgaven op ƒ 92,783,071 waren geraamd, dus weder 10 à 11 millioen hooger dan voor 1858.

§ 4. Bij de overweging van en de beraadslaging over de staatsbegrooting over 1862 heeft de te leur gestelde verwachting omtrent het bedrag van het koloniaal batig slot van 1861 eene groote rol gespeeld. In weerwil van al hetgeen van de zijde der toenmalige ministers werd aangevoerd, eindigde een ander lid, de tegenwoordige minister van finantien, met de verklaring, dat de zaak niet tot klaarheid te brengen was. Verscheidene leden zouden gaarne vernemen, of de tegenwoordige minister van kolonien thans niet omtrent dit gewigtig belang afdoende ophelderingen geven kan.

§ 5. Ook onder verwijzing naar hetgeen vroeger te dier zake in de kamer is voorgevallen, werd door vele leden de wensch te kennen gegeven, om van den tegenwoordigen minister van kolonien eenige mededeeling te ontvangen over de wijze van uitvoering, die hij voornemens is aan het veelbesproken art. 56 van het regeringsreglement voor Nederlandsch Indie te geven of te doen geven. Er waren leden die hun oordeel over den tegenwoordigen minister van koloniën vooral ook afhankelijk maakten van het antwoord op deze vraag, en dus van den blik dien hij der kamer vergunnen zou in zijne voornemens omtrent het cultuurstelsel op Java te slaan. Meer bepaald ook wenschte men zijne meening te kennen omtrent het denkbeeld van zijnen onmiddelijken voorganger omtrent afschaffing der cultuurprocenten en evenredige verhooging van de bezoldiging der Nederlandsche ambtenaren en inlandsche hoofden.

§ 6. De algemeene grondslagen, in 1860 op 's konings magtiging door den minister *Rochussen* vastgesteld voor de gouvernements-suikercultuur en voor de fabricatie van suiker op Java, werden uit meer dan één oogpunt besproken. Meer bepaald werden wegens de uitvoering en werking van dien maatregel de volgende vragen gedaan.

In de eerste plaats wenscht men te weten, of al de suiker-fabriekanten op Java zich genegen hebben verklaard om overeenkomstig die grondslagen te contracteren.

In de tweede plaats vroeg men waarom, terwijl de bedoelde regeling nu reeds sedert bijna twee jaren in werking is, nog geenerlei gevolg is gegeven aan het bepaalde bij de §§ 25—28 omtrent de uitbesteding van nieuwe of bestaande suiker-ondernemingen op de aangenomen grondslagen.

In de derde plaats deed men opmerken, dat terwijl in § 18 der grondslagen met zooveel woorden te lezen staat: „Het

(Vervolg zie Bijvoegsel).

SCHEEPSBERIGTEN

Vertrokken Schepen van Soerabaya.

Datum.	*Vlag.*	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerder.*	*Naar.*
Junij 21	Nederl.	Oranje Nassau.	G. Strang van Hees.	Ned. via Pasoeroean.
„ —	Ned. Ind.	Jadul Karim.	Hadjie Ismail.	Koetei „ Pegattan en Passeer.
„ —	„ „	Krabbe.	Mardam.	Bezoekie.

In lading en ter reede liggende Schepen te Soerabaya.

VLAG.	BENAM.	NAMEN DER SCHEPEN.	LASTEN.	GEZAGVOERDERS.	BESTEMMING.	AGENTEN.
Z. M.	Korvet	Juno.	.....	Kapt. t/z. J. J. v. d. Moore.	Wachtschip.	...
„	Stooms.	Balie.	.....	Luit. „ 1 kl. v. d. Meulen.	...	...
„	„	Gedeh.	.....	Kapt. Luit. t/z. Jonkhr. J. W. F. van Raders.	...	...
„	„	Het Loo.	.....	„ L. v. Velden Erdbrink.	...	...
Gouvernements	Stoomer	Hertog Bernhard.	.....	Stolte.	...	...
„	„	Drank.	.....	A. Smit.	...	...
Nederlandsche	Bark	P. Schoenmakers.	371	J. J. van Varelen.	...	Fraser Eaton & Co.
„	„	Helena.	263	J. A. van Winkel.	...	id.
Nederlandsche	Schip	Honigbij.	399	M. de Wijn.	...	id.
„	„	Christine & Jeannette.	406	M. Rademaker.	Nederland.	Mc Lennan & Co.
Nederl. Ind.	Stooms.	Batavia.	120	G. A. Nije.	In Reparatie.	W. Cores de Vreis.
„ „	„	Menado.	173	A. Couteron.	...	id.
Nederlandsche	Bark	Pictura.	372	K. H. Leouharst.	...	id.
„	Schip	Willem de Zwijger.	392	W. L. v. d. Dries.	...	Mathieu Ebbs Ruijs & Co.
„	Bark	Postillon.	182	W. van Someren Greve.	In Reparatie.	P. Karvel & Co.
„	Schip	Aeolus.	447	G. Jontsen.	...	id.
„	Brik	Kijkduin.	191	K. C. Dekker.	...	Schimmelpennick & Co.
„	Bark	Cornelia.	410	J. H. Witt.	...	id.
„	„	Cortgene.	397	D. Dunlop.	...	Anemaet & Co.
„	Schip	Catharine Jacoba Henriette.	634	C. J. Tonjes.	...	id.
„	„	Wave Queen.	426	D. Clark.	...	Adam & Co.
Engelsche	Bark	Pathfinder.	195½	J. Mitchelson.	...	id.
„	„	Anngusta May.	196	A. Charles.	...	Hill Broekman & Co.
Nederlandsche	„	Fraus & Elice.	319	F. J. Niedfeld	..	Bahlman & Co.
„	Brik	Johanna.	138	A. J. Ouwehand.	...	B. van Leeuwen & Co.
„	„	Beesroel Karim.	167	Said A. Ganeman.	...	...
„	Schip	Ortelius.	400	F. H. Groote.	...	...
„	Schoen.	Maria.	41	J. Scharff.	...	...
Nederl. Ind.	„	Alosmanie.	326	Sech Abd. Rachm. Basaid.	Gezonken.	...
Nederlandsche	Schip	Wassenaar.	327	A. Hofstee.	...	...
Engelsche	Bark	Launceston.	163½	H. Haijes.	Te Koop.	...
Nederl. Ind.	Schoen.	Komeij.	58	Said Mooksin Alhabassij.	Samarang.	...
„	Bark	Almakmoen.	169	Hadjie Anip. Hassan.	...	Said Alie Alhabassij.
„	„	Ringil Haer.	.....	Sech Moht. bin Osman.	...	...
„	Schoen.	Atiat Toolbarie.	67	Said Moht. b S. Segaf.	...	...
„	....	Ardjoeno.	.....	Saridjo.	...	...
„	Bark	Abool Haer.	106	Sech Abd. Ba-asin.	...	...
„	Schip	Alfulch.	233	Sech Abd. Kad. Baradja.	...	...
„	Schoen.	Hing Thaij.	25	Bakar.	...	...
„	„	Bintang Tjaigoan.	23	Ong Kang Han.	...	...
„	„	Benang Poetie.	25	Bennoe.	...	...
„	„	Ester Helena.	83	Kota.	...	...
„	Brik	Almooh Tassam.	89	Said Alie Alhabassij.	...	...
„	„	Ing Bie.	64	Oei Hok Kin.	...	...
„	„	Rachmanie.	113	Marzoek Osman.	...	...

Aan- en Uitvoer te Soerabaya van den 21sten Junij 1862.

AANVOER.

Van Sandelhout per de N. I. brik *Alrachmanie*, gezagvoerd.
MARZOEK OSMAN.
88 paarden, 8 st. geweren, 25 katjes koperwerk, 2.17/20 kisten saroongs, 1 vat boslemmermessen, 95 ps. eur. gedr. kains, ARABIEREN.

UITVOER.

Naar Passeer per de Ned. Ind. bark *Djoedulkarim*, gezagvoerd.
HADJIE ISMAIL.
28 zk. dadels, 2½ pic. suiker en 925 ps. pinangscharen ARABIEREN.
Naar Singapoer per het Engs. schip *Pathfinder*, gezagvoerd.
MICHIELSEN.
315 pic. kopergeld geknipt, MARTHERUS & Co.
85 „ langepeper, 96 pic. oudkopergeld JOAKIM & Co.

MARKTPRIJZEN.

SUIKER No. 16 ƒ 14½.
KOFFIJ per pic. ƒ 40.—
KOEHUIDEN (per 100 stuks) ƒ 35 @ ƒ 40.—
ROTTING ƒ 7 @ ƒ 9.—
WISSELKOERS ƒ 99½.

PROTESTANTSCHE EEREDIENST

Zondag den 22sten Junij 1862.
's Morgens te half negen ure.
Ds. SCHIFF.
Bevestiging van eenen Ouderling.

ROOMSCH-KATHOLIEKE EEREDIENST

Zondag den 22sten Junij 1862.
Eerste H. Dienst te 7 ure.
De Hoogmis te 8½ ure.
Het Lof 's avonds te 6½ ure.

Voor ieder in dit blad voorkomend artikel, hetwelk van geene onderteekening is voorzien, stelt de Redactie zich verantwoordelijk zoolang door haar geen ander schrijver wordt opgegeven.

GEDRUKT BIJ LE ROY & CO TE SOERABAYA.

transport van het riet naar den molen en de afvoer van suiker geschieden zonder eenige tusschenkomst van "het bestuur", de dagbladen melding hebben gemaakt van eene circulaire van de regering van Nederlandsch Indie, van 9 November 1861, waarbij voor het transport van riet naar den molen het verstrekken van karrelieden door de bevolking onder bepaalde omstandigheden verpligtend wordt gesteld.

In de vierde plaats verlangde men in al de afdeelingen ingelicht te worden omtrent den onlangs door den gouverneur-generaal van Nederlandsch Indie genomen maatregel om aan de suiker-fabrikanten uit 's lands kas voorschotten te doen tegen de rente van $^1/_2$ pCt. 's maands.

Wat is er dan van het beweren, dat sommige dier fabrikanten de verstrekte gelden niet voor de exploitatie hunner onderneming gebruiken, maar elders met voordeel plaatsen? De maatregel wordt door sommigen met het bestaan eener geldkrisis op Java in verband gebragt. Heerscht daar werkelijk thans buitengewone geldschaarste; zoo ja, waaraan is die toe te schrijven?

§ 7. Naar aanleiding van hetgeen, na de behandeling van het tegenwoordig wetsontwerp in de afdeelingen der Kamer, is bekend geworden, vraagt de commissie van rapporteurs, of het waar is dat het houtcontract met den heer *W. Loudon* onlangs in het voordeel van dien contractant gewijzigd is; zoo ja, waarom die wijziging heeft plaats gehad.

§ 8. Onder de in de afdeelingen besproken onderwerpen, die tot het cultuurstelsel in betrekking staan, behoort ook de zaak van den gewezen resident van Rembang *Bekking*. De vorige minister van kolonien had over deze zaak een nieuw onderzoek in Indie voorgeschreven. Men vroeg waarover dat onderzoek heeft geloopen; of het reeds tot eenigen uitslag heeft geleid; zoo ja, of men eerlang eene eindbeslissing kan te gemoet zien?

§ 9. Evenzoo wenscht men iets naders te vernemen omtrent eene onderneming op vrijen arbeid steunende van een fabrikant, met name den heer *A. Bik*.

Tevens zou men, indien daartegen bij den minister van koloniën geene overwegende bedenkingen bestaan, overlegging wenschelijk keuren van het besluit van den gouverneur-generaal van Nederl. Indie omtrent de aftreding van den heer *de Serière*, als resident van Cheribon.

§ 11. De particuliere tinmijn-ontginning op Billiton is, na reeds eenige jaren in werking te zijn geweest, in 1860 aan eene naamlooze maatschappij overgegaan. Zijn te dier gelegenheid de voorwaarden der concessie en de duur daarvan gewijzigd? Tevens ontving men gaarne antwoord op de vragen: heeft de mededinging van Billiton geene schade berokkend aan de gouvernements ontginningen op Banka.

§ 12. Behalve op Banka en Billiton worden sedert een tiental jaren op een aantal punten in Nederlandsch Indie onderzoekingen gedaan of proeven genomen omtrent mijnontginning, die in den eersten opslag goede uitkomsten schenen te beloven, maar waarvan men dan naderhand weinig of niets meer hoort. Men vroeg waaraan die minder bevredigende uitkomst in zooveel gevallen zij toe te schrijven.

§ 14. Bij een kon. besluit van 3 Julij 1856, opgenomen in het *Indisch Staatsblad* van dat jaar onder no. 64, zijn regels vastgesteld, volgens welke de gouv.-generaal van Nederl. Indie aldaar gronden voor den landbouw in huur kan uitgeven. Men zou eene opgave wenschelijk achten van de woeste gronden, waarvan, volgens dit besluit, de uitgifte heeft plaats gehad en van de geweigerde aanvragen.

§ 15. Onder het bestuur van den afgetreden minister van kolonien zijn maatregelen tot inkrimping van het opiumverbruik genomen, waarvan door dien staatsman goede verwachtingen werden gekoesterd. Men wenscht te weten, of de tegenwoordige minister daaromtrent even zoo gunstig denkt en of hem ook iets naders wegens de werking van deze maatregelen bekend is.

§ 16. Onder de ongunstige verschijnselen, die zich in den laatsten tijd in onze Indische bezittingen hebben geopenbaard, behoort ook het bestaan van zoutschaarste op Java en Madura. Men vraagt inlichtingen omtrent de uitgestrektheid van dat kwaad, de vermoedelijke oorzaken en de beraamde middelen van herstel.

§ 17. In eene of twee der afdeelingen werd nog meer opzettelijk teruggekomen op een reeds hiervóór in § 6 aangeroerd onderwerp, de geldschaarste of liever het gebrek aan circulerend medium op Java, waarover toenemend wordt geklaagd.

Men wenschte het gevoelen van den minister van kolonien deswege te kennen; te meer daar den toch de hooge rentestandaard op Java ontwijfelbaar een ongunstig verschijnsel is.

§ 18. Ook de aanleg van spoorwegen op Java kwam ter sprake. Des ministers voorganger heeft in der tijd eene toezegging gedaan, dat geene uitgaven voor spoorwegen aldaar zouden geschieden dan krachtens eene wet. Deelt de tegenwoordige minister in dat opzigt in de zienswijze van zijnen voorganger? Is het rapport van den heer *Stieltjes* omtrent zijne zending betrekkelijk den aanleg van spoorwegen reeds ingekomen? En is op de aanvraag van den heer *W. Poolman* en anderen aan het Indisch bestuur om concessie voor het aanleggen en exploiteren van stoomspoorwegen van Samarang naar de Vorstenlanden reeds beschikt?

§ 19. Bij voortduring klaagt men over de hoogst gebrekkige regeling van het postwezen in Nederlandsch Indie.

§ 20. Onder de wetten, welker indiening de minister van binnenlandsche zaken in zijne rede van 24 April jl. heeft toegezegd, hebben sommigen met eenige bevreemding de wet op de drukpers in Nederlandsche Indie gemist; ofschoon anderen van oordeel waren, dat de niet-vermelding dier wet zich zeer goed verklaren liet. De minister heeft toch alleen van die wetsvoordragten gesproken, welker afdoening in de tegenwoordige, reeds ver gevorderde zitting der staten-generaal nog mogelijk scheen. Wat daarvan zij, men wenscht ook over dit punt de zienswijze des ministers van kolonien te vernemen.

§ 21. Uit vroegere mededeelingen van het departement van kolonien is gebleken, dat de hoop om den telegraphkabel ter verbinding van Batavia, Muntok en Singapore en van Muntok en Palembang te herstellen en goed te doen werken, op het einde van 1860 en in de eerste maanden van 1861 nog niet was opgegeven. Men vraagt, of sedert dat uitzigt zich geheel of gedeeltelijk heeft verwezenlijkt, zoodat de overgroote som, die aan dit middel van gemeenschap is besteed (ruim 18 tonnen gouds) geen nuttelooze uitgaaf blijven zal.

§ 22. Tijdens het bewind van den vorigen minister van kolonien is gehandeld over de klagt, dat op Java de aankondiging had plaats gehad van aanbestedingen van militaire kleedingstukken en van andere benoodigdheden voor de Indische dienst, welke tot nu toe door fabrikanten of kooplieden hier te lande geleverd werden. De minister heeft toen te kennen gegeven, dat te dezen aanzien op Java gehandeld was in strijd met de aanschrijvingen van vorige ministers en dat hij het Indisch bestuur had uitgenoodigd, zich aan die aanschrijvingen te houden. Men vroeg thans wat de aanleiding tot die afwijking van ministeriele instructien is geweest, en of daarbij het belang van de schatkist op den voorgrond heeft gestaan. Tevens wenschte men te weten, wat er zij van eene aanbesteding van papier voor de behoefte der Indische ambtenaren, waarvan onlangs in de dagbladen sprake is geweest, en van de geheele of gedeeltelijke intrekking van vroegere verordeningen omtrent het gebruik van *propatria*-papier, die met dien maatregel gepaard is gegaan. Sommige leden opperden de bedenking, dat deze laatste maatregel te zeer ten nadeele strekken zou van eenen belangrijken tak van inlandsche nijverheid; terwijl anderen niet vreemd waren van het denkbeeld, dat ook hier het beginsel van openbare aanbesteding behoorde te worden toegepast en dat voor het uitsluitend gebruik van eene bepaalde soort van papier op Java geene afdoende reden meer bestond.

§ 23. Aan vele leden zal het aangenaam zijn, althans in hoofdtrekken, met de zienswijze des ministers omtrent den verkoop van producten op Java en omtrent het consignatiestelsel in het algemeen bekend te worden gemaakt. Daarbij werd door sommigen de twijfel geopperd, of de uitbreiding van dien verkoop wel strookte met het belang der schatkist. Zij verzochten mededeeling van eene vergelijkende opgaaf van de opbrengst der jongste veilingen van suiker en koffij op Java en te Padang met de opbrengst der veilingen van dezelfde soorten van suiker en koffij in Nederland. Naar zij meenden te weten, had de handelmaatschappij op de laatste veilingen in Indie koffij gekocht, die zij hier met voordeel weder verkocht heeft.

Een tweede met het consignatie-stelsel in verband staand punt betreft de vermindering der vrachten voor den overvoer der gouvernementsproducten. Eenige leden meenden, op het voetspoor der staatscommissie voor het onderzoek der remiserekening van 1859 met opzigt tot het voorgaan op den daaromtrent betreden weg omzigtigheid te moeten aanbevelen.

In de laatste plaats werd inlichting verzocht omtrent het gevoelen des ministers wegens de veilingen van gouvernements-producten hier te lande. Daarbij vertoonden zich zoowel voorstanders van het tegenwoordig stelsel van groote veilingen, als van het denkbeeld om de veilingen maandelijks en voor mindere hoeveelheden te houden.

OVERZIGT DER LAATSTE TELEGRAFISCHE BERIGTEN.

Te Yorktown is nog niets beslissends uitgerukt; de federalen hebben echter hunne werken tot digt bij de versterkingen uitgebreid. De federalen hebben zich te Gordonsville op den weg naar Richmond geconcentreerd. Het bombardement van het fort Jackson, beneden New Orleans, is door de federalen aangevangen. In Florida is eene stad genomen door de gunbooten der federalen. De zuidelijken hebben aan de zijde van Arkansas het land vijftig mijlen in den omtrek onder water gezet. De president Davis heeft het congres voorgesteld om alle jongelingen van 18 tot 30 jaren oud in de militaire dienst te doen treden.

Het bezoek van den heer Mercier, de Fransche minister, te Richmond geeft in Amerika veel stof tot praten. De heer Laijard heeft in het parlement verklaard dat het bezoek geene politieke beteekenis heeft. Men zegt dat zich ook andere vreemde ministers naar Richmond hebben begeven.

De Amerikaansche senaat heeft met Engeland het traktaat geratificeerd tot onderdrukking van den slavenhandel. Daarbij wordt bepaald dat ook britsche schepen mogen worden onderzocht.

De generaal Goijon bevindt zich te Parijs. De Markies de Lavalette is naar Rome vertrokken. Men gelooft dat er eene laatste poging zal worden gedaan om de Romeinsche kwestie optelossen. De koning van Italie is van Napels naar Salerno vertrokken. Prins Napoleon is op reis naar Napels. De exkoning van Napels heeft Rome verlaten.

De Koning der Nederlanden bevindt zich te Parijs. De Fransche expeditionaire magt is op de stad Mexico aangerukt. De Engelsche en Spaansche strijdkrachten zullen het tooneel van den oorlog verlaten.

De koning der Belgen is ernstig ziek geweest; er bestaat echter thans hoop dat hij buiten gevaar is.

De Japansche ambassadeurs zijn getrouwe bezoekers van de tentoonstelling en van andere publieke gebouwen. De Zwitsersche bondsraad heeft hen uitgenoodigd om Zwitserland te bezoeken.

Het Oostenrijksche gouvernement heeft verklaard dat het met betrekking tot de zaken van vreemde landen eene strikte non-interventie zal in acht nemen en dat het zich ten opzigte van Italie zuiver defensief zal gedragen.

De Pruissische verkiezingen geven nog altijd eene groote meerderheid voor de liberale partij. De minister van financien is door zijne vorige kiezers voorbijgezien.

Het protest van Denemarken tegen het regt, dat de Duitsche kabinetten meenen te hebben om zich te kunnen bemoeijen met Sleeswijk, is door den bondsdag verworpen.

De Great-Eastern is den 7 Mei naar New-York vertrokken.

DE MONITOR EN DE MERRIMAC.

The scientific American bevat de afbeeldingen van de thans wereldberoemd geworden gepantserde schepen, genaamd de *Monitor* en de *Merrimac* (of juister de *Virginia*, als zijnde de naam door de Zuidelijke Staten gegeven aan een schip, waarvan zij zich eenigen tijd geleden van de marine der Unie hadden meester gemaakt).

Wij vermeenen onze lezers geen ondienst te doen met de volgende beschrijving dier beide schepen.

Het bovengedeelte van het schip de *Monitor* heeft den vorm van een platbodem schuit, met scherpe einden en verticale zijden, 5 voeten hol, 174 voet lang en 41 voet 4 duim breed. Het middengedeelte der bodem is uitgesneden over eene lengte van 124 voet en eene wijdte van 34 voet, ten einde met het benedengedeelte gemeenschap te hebben, dat aan den bodem van de schuit verbonden is, en dat zich met schuins zijden tot eene diepte van 7 voet 6 duim uitstrekt. Het onderste gedeelte is gemaakt van ijzer, waarvan de platen eene dikte van eenen halven duim hebben. Het bovenste gedeelte is zeer sterk gebouwd van hout en ijzer, de verticale zijden zijn van solied eikenhout 30 duim dik, bekleed met zes gerolde ijzeren platen, elk van 1 duim, dus te zamen eene dikte van 6 duim pantsering uitmakende. De schroef en het roer zijn onder het overhangende einde van het bovengedeelte goed beveiligd.

Het voornaamste van dit vaartuig is de nieuwe cilindrische ronddraaijende toren, waarin de kanonnen zijn geplaatst en welke is zamengesteld uit gerolde ijzeren platen van 1 duim op elkander gelegen en met bouten tot eene dikte van 8 duim verbonden; de binnenwerkelijke middellijn van dezen toren is 20 voet en 9 voet hoog. Het rust met de onderste rand op eene gelijkvlakkige ring van compositie metaal, doch in het gevecht wordt het grootste gedeelte der zwaarte, door eene centrale as, waarom het draait, gedragen; een zware wig wordt voor het ligten onder het spoorstuk van de as gedreven en aldus kan de toren draaijen, een groot spoorwiel is aan de as verbonden, door eene zamenstelling van drijfwerken als eene kleine stoommachine, hetwelk de kracht tot draaijing aan den toren verschaft.

Twee 11 duims kanonnen zijn binnen den toren geplaatst, juist paralel met elkander, op gelijke banen of schuiven, een klamp is aan de zijden der banen aangebragt om de wrijving te regelen en de terugstuiting op te nemen in den afstand die men verlangt.

De toren heeft op verscheidene plaatsen eene kleine opening van vier gaten voor het doorsteken der teleskopen en juist aan de buitenzijde der gaten zijn weerkaatsers aangebragt om den lichtstraal te buigen, die in eene rigting evenwijdig met de kanonnen door de as der teleskoop komt, hetwelk gekruist is door een vertikaal stukje spinneweb door de lijn voor het mikken.

De zeilmeester neemt zijne stelling in den toren, met het oog voor den teleskoop en de hand op het aanzetwiel, dat de beweging der kleine stoommachine bestuurt en daarmede draait hij den toren zoodanig dat de kanonnen altijd met eene onvoorwaardelijke juistheid tegen het voorwerp, waarop men vuur wil geven, gerigt worden. Er is ook eene schaal, ingerigt tot het regelen der hoogte van de kanonnen met de meest werktuigkundige juistheid, alsof het vuren met zulk eene voorbeeldelooze naauwgezetheid gerigt moest worden.

Aan de kanten van den toren waar de geschutpoorten zijn voor de kanonnen, is de dikte vermeerderd door bijgebragte platen van 3 duim dik, zoodat de zijde van den toren die aan den vijand blootgesteld, 11 duim dik is, geen kanonskogel of bout is nog ooit door zulk eene massa geslagen ijzer doorgedrongen.

Als het gevecht begint, worden de twee schoorsteenen alsmede de luchtbuizen gestreken, het is dus geheel vlak, behalve genoemden toren en een vierkant torentje aan de boeg, waar den stuurman zich in bevindt om het vaartuig te sturen; dit is gemaakt van ijzeren staven of balken 9 duim breed en 12 duim dik, ingekeept aan de hoeken.

De schetsen van den *Merrimac* zijn gemaakt door een werktuigkundige tijdens hij aan boord van het schip werkzaam was toen het gepantserd werd; de beschrijving is echter minder volledig als van het eerstgemelde.

De *Merrimac* was een der oorlogschepen 1e klasse, van de Unie, hetwelk gedeeltelijk verbrand en gezonken werd, opdat het niet in de handen der opstandelingen zou vallen, een prachtig schroeffregat van 3200 tonnenlast met 40 stukken geschut. De opstandelingen hebben met zeer veel inspanning het schip geligt en daarna gepantserd met spoorwegstaven overhellende naar eenen scherpen hoek. Deze pantsering heeft bewezen bestand te zijn tegen het zwaarste geschut op korten afstand, in het gevecht dat dezer dagen met onze schepen heeft plaats gehad. De wapening bestaat uit 11 duims kanonnen en twee 100 ponders Armstrong-kanonnen. Voor aan de boeg heeft het schip een stalen punt om schepen in de zijden te boren en daarmede heeft het den *Cumberland* doorstokken, die toen gezonken is.

Zeetijdingen.

BROUWERSHAVEN. *Aangek.* 30 April. *Johanna Maria*, Dam, van Batavia; 5 Mei. *Tollens*, Verhagen, Pangool.

Vertrokken. 29 April. *Staatsraad van der Houven*, Heijmeriks, naar Batavia; 3 Mei. *Princes Amalia*, van Rijn, naar do., 4 do., *Robertus Hendrikus*, Mulder, naar do., 6 do. *Vier Gezusters*, Bik, naar do.

HELLEVOETSLUIS. *Vertrokken.* 3 Mei. *Krimpenerwaard*, van Heijningen, naar Batavia.

TEXEL. *Aangek.* 27 April. *Helios*, Hansen, van Banjoewangie; 2 Mei. *White Jacket*, Trevillick, van Akyab; 6 do. *India*, Funck, van Batavia laatst van Cowes; 7 do. *Pudel*, Kalklöser, van do.

Vertrokken. 28 April. *Staatsraad van Ewijck*, de Winter, naar Batavia; *Johanna Maria Christina*, Gorter, naar do., 3 do. *Bilderdijk*, Viëtor, naar do., *Henriette*, Portengen; naar Samarang; 4 do. *Anna en Elise*, de Roever, naar Batavia; 6 do. 3 *Gezusters*, Fischer, naar do., *Almelo*, Tjebbes, naar Samarang; 7 do. *Peking*, Croese, naar Batavia.

VLISSINGEN. *Vertrokken.* 4 Mei. *Hugo Grotius*, Vogelenzang, naar Batavia.

Vertrokken Passagiers.

Naar Batavia:

Per *Princes Amalia*, kapt. van Rijn van Alkemade: de heeren J. H. van Meerten, J. S. Diephuizen, M. J. J. Römer, J. N. Morée, A. F. van Ingen; C. L. Arnold Jr., M. de Kanter, M. E. Ameyden, van Duym, mevr. M. C. E. Scheltema, mej. Scheltema, mevr. J. D. C. Wessels, C. A. Vetter, M. A. de Boer; mej. G. C. P. Verster, M. van Delden, A. van der Wedden en van Meerten.

Per *Staatsraad van Ewijck*, kapt. de Winter: een detachement suppl.-troepen (150 man) de 1ste luit. G. C. Munters; de 2de luits. J. H. A. IJssel de Schepper, W. H. Staverman en Dirks; de dames J. H. en A. J. de Vogel; de heeren E. F. Haverkamp, H. D. Simon, A. Tip, A. F. Maijer, D. F. J. Meuser en A. Schokker.

Per *Staatsraad van der Houven*, kapt. Heymeriks: De heer N. A. V. Oppermann.